

ger eller overhovedet de demokratifse Forfatninger ere gaaft anderledes heldigt stillede med Hensyn til Baretagelsen af de aandelige Interesser, end den tidligere absolute Regjering; thi det turde vel hælde, at der maaskee i saa Henseende var et meget forskjelligt, for ikke at sige modsat Forhold tilstede. Man kan gjerne indrømme, og det skal jeg være meget villig til, — jeg har Grund til at tale med, da jeg nu i saa mange Aar har staaet i Spidsen for dette Ministerium — at der fra Rigsdagens Side er viist en overordentlig stor Smødekommun, og at det er store Beløb, som ere anvendte til de aandelige Formerals Fremme; men ligesaa bestemt tilstaaer og erklærer jeg, at jeg ingenlunde er overbevist om, at dette vilde være skeet, hvis vi ikke havde haft disse separate Fonds. Ligesaa lidt holder jeg mig overbevist om, at det i fremtidige Rigsdage — thi lad der end ikke være Tale om Andet, end at vi ville gjøre vort Bedste, saa har man dog Lov til uden Fornærmelse at tale om Fremtidens Rigsdage — ikke vil komme til at gaae ud over de aandelige Interesser, naar vi nu tilintetgjøre disse separate Fonds, og jeg siger, at vi derved ville komme til at lide et betydeligt Tab, uden at jeg iøvrigt i nogen Maade kan see Gevinsten derved. Selv om man vil indrømme, at det er meget betydelige Beløb, som anvendes til disse Formeraal, og selv om det ærede Medlem har Ret, naar han sagde, at de vare større end i andre Lande, skulde der da ikke være større Dpfordring for vort Land end for andre Lande til at anvende i disse Retninger Alt, hvad der paa nogen Maade kan anvendes dertil, og til ikke at borttage Noget af det, som vi under andre og lykkeligere Forhold have henlagt dertil, og det netop paa en Tid, hvor vi maaskee haardt trænge til at benytte dem. Jeg troer, at det vilde være i høieste Maade uheldigt, og jeg troer, at det vil være indlysende for Enhver, at det med Hensyn til Fremtiden vil være meget lidet fremadffueligt og med Hensyn til Fortiden meget lidet taknemligt at gjøre dette; thi det kan ikke nægtes, og det ærede Medlem vil ikke derom kunne betragte sig som nogen afgjørende Dommer, at vi netop gjennem disse Understøttelser, som ere blevne

ydede Videnskab og Kunst, have naaet Resultater, som i høieste Grad ere ærefulde for vort Fædreland og have været det gjennem Aarhundreder. Ligesom jeg derfor finder, at dette er et fra Forslagsstillereis Side meget lidet overtænkt Forslag, saaledes vilde det efter min Anskuelse være et meget ubetænksomt Forslag at gaae ind paa; men i alt Fald tilstaaer jeg, at, hvad der for mig synes at være afgjørende, er, at det forekommer mig umuligt, at man fornuftigvis kan vente og mene, at et Folkething, eller endnu mere Rigsdagen eller den hele lovgivende Magt skulde ville gaae til at foretage et saa gjennemgribende Skridt som det at optage paa Finantsloven et saa langstrakt Forslag, som dette er, og hvorved man vilde forandre hele den Situation, som i Virkeligheden har bestaaet i Aarhundreder og i Formen, saa længe vi have haft en constitutionel Forfatning. I alt Fald maatte man dog yde disse Støttelser den Anerkjendelse, at man ikke tilintetgjorde deres Væsen ved en saadan Post paa en Finantslov; thi hvor stor en Vægt der end ligger paa Finantsloven, synes dog dette mig at gaae over alle Grændser, naar man mener, at man ved Finantsloven kan tilintetgjøre en heel Række af offentlige Støttelser, som have bestaaet gjennem Aarhundreder, og som ved mangfoldige Aaand ere knyttede til hoist forskjelligte Forhold, der pludselig i høieste Grad vilde blive forkvælede og tilintetgjorte ved et saadant Skridt. Lader os ikke glemme, mine Herrer, at der her, hvad der ogsaa udtryffeligt er sagt i Forslaget, er Tale om en ligefrem Dphævelse af dem, og lader os ikke troste os med, at vi foreløbig ikke tage saa Meget fra dem, eller f. Ex. sige med det ærede Medlem, at, naar vi see rigtigt paa Svø, saa tage vi slet ikke Noget fra det; thi der er et Underffud af 600 Rd. Det har dog viist sig tidligere, at en Underbalance af 600 Rd. har kunnet blive til en Overbalance af 30,000 Rd., og jeg paaftaaer derfor, at man vil staae sig godt ved at overtage denne Underbalance; thi jeg er overbevist om, at den vil voxe op til et meget betydeligt Overffud. Med Hensyn til Communitetel er der et Overffud af 45,000 Rd., og dem vilde vi dog tage ind uden vi-